

**Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Κοινωνιολογίας – Τομέας Εγκληματολογίας**

Panteion University of Social and Political Sciences
Department of Sociology – Section of Criminology

Το επάγγελμα του Εγκληματολόγου σήμερα: Περιεχόμενο, Προκλήσεις και Προοπτικές

**The Profession of Criminologist Today:
Content, Challenges and Prospects**

Διεύθυνση Έκδοσης:
Καθηγήτρια Χριστίνα Μ. Ζαραφονίτου

Editor:
Professor Christina M. Zarafonitou

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΟΥ ΣΗΜΕΡΑ: ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου
που διοργάνωσε το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Η σύγχρονη Εγκληματικότητα και η Αντιμετώπισή της»
σε συνεργασία με τον
Σύλλογο Ελλήνων Εγκληματολόγων Παντείου Πανεπιστημίου

21 & 22 Οκτωβρίου 2011
Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα

THE PROFESSION OF CRIMINOLOGIST TODAY: CONTENT, CHALLENGES AND PROSPECTS

Proceedings of the International Conference
organized by the Programme of Postgraduate Studies (MA)
“The Contemporary Criminality and its Confrontation”
in collaboration with the
Association of Greek Criminologists of Panteion University

21st & 22nd October 2011
Panteion University, Athens

Το επάγγελμα του εγκληματολόγου σήμερα
ISBN 978-960-272-993-9

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομυιάλη 23, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

Αθήνα: Μαυρομυιάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521
Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212
Πάτρα: Κανάρη 28-30, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600
Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director: Θεόδωρος Μαστρογιάννης
Υπεύθυνος Παραγωγής: Ανδρέας Μενούκος
Φωτοστοιχειοθεσία: Αριστέα Διακουμοπούλου
Παραγωγή: NB Production AM110612M23

NOMIKI BIBLIOTHIKI GROUP

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced by any means, without prior permission of the publisher.

number of Europe's 100
είναι επισημοποιημένα

Committed to excellence

© 2012, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ – ΤΟΜΕΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY – SECTION OF CRIMINOLOGY

**Το επάγγελμα του Εγκληματολόγου σήμερα:
Περιεχόμενο, Προκλήσεις
και Προοπτικές**

**The Profession of Criminologist Today:
Content, Challenges and Prospects**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ Μ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ:

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Ι. ΧΑΪΝΑΣ & ΙΩΑΝΝΑ Ι. ΓΟΥΣΕΤΗ,
ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ Σ.Ε.Π.Π.

EDITOR:

PROFESSOR CHRISTINA M. ZARAFONITOU

COLLABORATION:

EVANGELLOS I. CHAINAS & IOANNA I. GOUSETI,
REPRESENTATIVES OF S.E.P.P.

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Επιστημονική Επιτροπή:

Συντονιστική Επιτροπή

Καθηγήτρια Χρ. Ζαραφωνίτου,
*Διευθύντρια του ΠΜΣ «Η σύγχρονη
εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της»*

Καθηγητής Α. Μαγγανάς, *Διευθυντής
του Τομέα Εγκληματολογίας και Μέλος
της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ*

Αναπλ. Καθηγητής Γ. Νικολόπουλος,
Μέλος της Συντονιστικής επιτροπής του ΠΜΣ

Διδάσκοντες

Ομότ. Καθηγητής Ι. Φαρσεδάκης,
*Ιδρυτής του ΠΜΣ «Η σύγχρονη
εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της»*

Καθηγήτρια Ε. Λαμπροπούλου

Καθηγήτρια Α. Χάιδου

Αναπλ. Καθηγητής Γρ. Λάζος

Λέκτορας Β. Βλάχου

Δρ. Ι. Τσίγκανου, *Διευθύντρια Ερευνών,
Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.*

Οργανωτική Επιτροπή:

Συντονιστική Επιτροπή ΠΜΣ

Καθηγήτρια Χρ. Ζαραφωνίτου

Καθηγητής Α. Μαγγανάς

Αναπλ. Καθηγητής Γ. Νικολόπουλος

Δ.Σ. Συλλόγου Ελλήνων Εγκληματολόγων
Παντείου Πανεπιστημίου

Ε. Χαϊνάς, *Πρόεδρος*

Α. Χαλκιά, *Αντιπρόεδρος*

Ι. Γουσέτι, *Γεν. Γραμματέας*

Κ. Κουρούσι, *Ταμίας*

Γ. Καζάζης, *Μέλος*

Ε. Κορομυλάς, *Μέλος*

Α. Μάσπερο, *Μέλος*

και

Δρ. Στ. Παπαμιχαήλ, *επιστημονική
συνεργάτις Τομέα Εγκληματολογίας*

Scientific Committee:

Steering Committee

Professor Ch. Zarafonitou: *Director
of the MA “The contemporary
criminality and its confrontation”*

Professor A. Maganas, *Director
of the Section of Criminology, Member
of the Steering Committee of the MA*

Assoc. Professor G. Nikolopoulos,
*Member of the Steering Committee of the MA,
Teaching Staff of the MA*

Professor Emeritus I. Farsedakis,
Founder of the MA of Criminology

Professor E. Lambropoulou

Professor A. Chaidou

Assoc. Professor Gr. Lazos

Lecturer V. Vlachou

Dr. I. Tsiganou, *Director of Research,
National Centre for Social Research*

Organising Committee:

Steering Committee of the MA

Professor Ch. Zarafonitou

Professor A. Maganas

Assoc. Professor G. Nikolopoulos

*Board of the Association of Greek
Criminologists of Panteion University*

E. Chainas, *President*

A. Chalkia, *Vice-president*

I. Gouseti, *Secretary General*

K. Kourousi, *Treasurer*

G. Kazazis, *Member*

E. Koromilas, *Member*

A. Maspero, *Member*

and

Dr. S. Papamichail, *Scientific
collaborator of the Section of Criminology*

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

TABLE OF CONTENTS

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ/GREETINGS	1
Μιλτιάδης Παπαϊωάννου, Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	3
Miltiadis Papaioannou, Minister of Justice, Transparency and Human Rights	5
Ισμήνη Κριάρη, Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων Παντείου Πανεπιστημίου.	7
Ismini Kriari, Professor, Vice Rector for Academic Affairs, Panteion University of Social and Political Sciences.	10
Αντώνης Παπαρίζος, Καθηγητής, Πρόεδρος Τμήματος Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο	12
Antonis Paparizos, Professor, President of the Department of Sociology, Panteion University	14
Χριστίνα Ζαραφωνίτου, Καθηγήτρια, Διευθύντρια Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η Αντιμετώπισή της», Πάντειο Πανεπιστήμιο	16
Christina Zarafonitou, Professor, Director of the Postgraduate Programme of Criminology Panteion University	18

I. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΟΥ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

I. THE PROFESSION OF CRIMINOLOGIST IN CONTEMPORARY GREEK REALITY

Εισαγωγικά	23
Χριστίνα Ζαραφωνίτου, Καθηγήτρια Εγκληματολογίας, Διευθύντρια Π.Μ.Σ. «Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η Αντιμετώπισή της», Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο	

Introduction 25
Christina Zarafonitou, Professor of Criminology, Department of Sociology, Director of the MA Programme "The contemporary criminality and its confrontation", Panteion University

Ο εγκληματολόγος και ως επαγγελματίας: Αποτελέσματα πιλοτικής έρευνας 27
Ιωάννα Γουσέτη, Κωνσταντίνα Κουρούση, Ευάγγελος Χαϊνιάς, Αναστασία Χαλκιά, Κοινωνιολόγοι, ΜΔΕ και υποψ. Δ/ρες Εγκληματολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Εκπρόσωποι του Συλλόγου Ελλήνων Εγκληματολόγων Παντείου Πανεπιστημίου

The criminologist as a professional: Findings from a pilot survey 47
Evangellos Chainas, Anastasia Chalkia, Ioanna Gouseti, Konstantina Kourousi, Sociologists, MA Criminology, PhD Students, Panteion University, Representatives of the Association of Greek Criminologists of Panteion University

II. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΟΥ: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

II. THE PROFESSION OF CRIMINOLOGIST: THE INTERNATIONAL EXPERIENCE

Εισαγωγικά 51
Αντώνης Μαγγανάς, Καθηγητής Εγκληματολογίας, Διευθυντής Τομέα Εγκληματολογίας, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Introduction 53
Antonis Maganas, Professor, Director of the Section of Criminology, Department of Sociology, Panteion University

Looking for professional identity with ups and downs: the Belgian experience in criminology 54
Stephan Parmentier, Professor, Katholieke Universiteit Leuven, Secretary General of the International Society of Criminology

Αναζητώντας επαγγελματική ταυτότητα με «σκαμπανεβάσματα»: η βελγική εμπειρία της Εγκληματολογίας 65
Stephan Parmentier, Καθηγητής Καθολικού Πανεπιστημίου Leuven, Γεν. Γραμματέας Διεθνούς Εταιρείας Εγκληματολογίας

Criminology and criminologists in Germany: A discipline without professional fields. 66
Hans-Jörg Albrecht, Professor, Director at the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law

La criminologie: un art et une profession 73
Maurice Cusson, Professor, Université de Montréal

Η Εγκληματολογία: μια τέχνη και ένα επάγγελμα 79
Maurice Cusson, Καθηγητής Πανεπιστημίου Μόντρεαλ

III. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΟΥ: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ

III. THE PROFESSION OF CRIMINOLOGIST: TEACHING AND RESEARCH

Εισαγωγικά 83
*Ιάκωβος Φαρσεδάκης, Ομότιμος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου,
Αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Εγκληματολογίας*

Introduction 85
*Iakovos Farsedakis, Professor Emeritus, Panteion University, Vice President
of the Greek Society of Criminology*

Εγκληματολόγος: Ένας αφηγητής χωρίς ακροατήριο; 87
*Γιάννης Πανούσης, Καθηγητής Εγκληματολογίας, Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ
Πανεπιστημίου Αθηνών*

The criminologist: a narrator without an audience? 98
*Yannis Panoussis, Professor of Criminology, Department of Communication
and Mass Media, University of Athens*

«Μεταπτυχιακές σπουδές Εγκληματολογίας και η συμβολή τους στην επαγγελματική
αποκατάσταση των αποφοίτων: Η περίπτωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών
Σπουδών Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου». 100
*Χριστίνα Ζαραφονίτου, Καθηγήτρια Εγκληματολογίας, Τμήμα Κοινωνιολογίας,
Διευθύντρια ΠΜΣ «Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η Αντιμετώπισή της»,
Πάντειο Πανεπιστήμιο*

Postgraduate Studies in Criminology and their contribution in the professional
career: the case of the MA Programme in Criminology of Panteion University. 114
*Christina Zarafonitou, Professor of Criminology, Department of Sociology,
Director of the MA "The contemporary criminality and its confrontation",
Panteion University*

Ένας δεκάλογος λειτουργίας πανεπιστημιακού κέντρου ερευνών για εγκληματολόγους και ποινικόλογους στην Ελλάδα. Το παράδειγμα του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών 116

Νέστωρ Κουράκης, Καθηγητής Εγκληματολογίας, Τμήμα Νομικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Διευθυντής Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών

A decalogue of operation of a University research centre for criminologists and penologists in Greece. The example of the Athens University Centre of Penal and Criminological Research 123

Nestor Courakis, Professor of Criminology, Department of Law, Director of the Centre of Penal and Criminological Research, University of Athens

Η εγκληματολογική έρευνα στην Ελλάδα σήμερα 129

Ιωάννα Τσίγκανου, Δ.Ν., Διευθύντρια Ερευνών ΙΠΟΚΟΙΝΩ, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

The criminological research in Greece today 139

Joanna Tsiganou, Director of Research, Institute of Political Sociology, National Centre for Social Research

IV. Ο ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

IV. THE CRIMINOLOGIST IN THE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

Εισαγωγικά 143

Καλλιόπη Δ. Σπινέλλη, Ομότιμη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Εγκληματολογίας

Introduction 146

Calliope D. Spinellis, Professor Emerita, University of Athens, President of the Greek Society of Criminology

Ο εγκληματολόγος ως πραγματογνώμων στην ποινική δίκη 147

Χρήστος Τσουραμάνης, Καθηγητής Τμήματος ΔΙΚΣΕΟ ΤΕΙ Μεσολογγίου, Διευθυντής Σπουδαστηρίου Κοινωνικών Μελετών

The criminologist as an expert in criminal trial procedure 151

Christos Tsouramanis, Professor, Director of the Laboratory of Social Studies, Department of Administration of Cooperative Organisations, Technological Educational Institute of Messolonghi

Διλήμματα για τον εγκληματολόγο στη σκοτεινή πλευρά της ποινικής καταστολής . . . 152
Νίκος Κουλούρης, *Επίκουρος Καθηγητής Σωφρονιστικής Πολιτικής,*
Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης ΔΠΘ

A criminologist's dilemmas on the dark side of penal repression. 170
Nikolaos K. Coulouris,
Assistant Professor, Department of Social Administration, Democritus
University of Thrace

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

INTERVENTIONS

Η προβληματική της ειδικής πρόληψης στο σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης για ανηλίκους 171
Ευγενία Σταθουλοπούλου, *Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών Αθηνών, Εισαγγελία*
Ανηλίκων Αθηνών

The reasoning of tertiary prevention in the criminal justice system for juveniles . . . 180
Eugenia Stathouloupoulou, *Deputy Public Prosecutor, Court of first instance*
of Athens, Public Prosecutor's Office for Juveniles

Δυνατότητες και προοπτικές αξιοποίησης του εγκληματολόγου στο Υπουργείο Δικαιοσύνης 182
Ευτυχία Κατσιγαράκη, *Εγκληματολόγος M.Sc. Δρ., Προϊσταμένη Διεύθυνσης*
Οργάνωσης και Λειτουργίας Ειδικών Θεραπευτικών Καταστημάτων,
Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Possibilities and prospects to make the most of criminologists in the Ministry of Justice 189
Eftichia Katsigaraki, *Head of the Department of Operation and Organisation*
of Therapeutic Centers, Ministry of Justice, Transparency and Human Rights

Εφαρμογές του επαγγέλματος του εγκληματολόγου στο έργο της Ελληνικής Αστυνομίας 190
Ιωσήφ Καμπανάκης, *Αναλυτής Εγκληματολογικών Πληροφοριών*

Applications of the profession of criminologist in the work of the Hellenic Police 193
Josef Kampanakis, *Criminal Intelligence Analyst, Hellenic Police*

Ο εγκληματολόγος, επιμελητής ανηλίκων.	194
<i>Πάρη Ζαγούρα, Νομικός-Εγκληματολόγος, Επιμελήτρια Ανηλίκων</i>	
The criminologist, juvenile probation officer	203
<i>Pari Zagoura, Jurist-Criminologist, Juvenile Probation Officer</i>	
Ο εγκληματολόγος ως Επιμελητής Κοινωνικής Αρωγής: πέντε χρόνια υπηρεσίας.	204
<i>Μιχάλης Μαυρός, Δρ. Εγκληματολογίας, Επιμελητής Κοινωνικής Αρωγής Πειραιά</i>	
The criminologist as a probation officer: five years on duty	211
<i>Michalis Mavris, Head of the Probation Service of Piraeus</i>	

V. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΡΩΓΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

V. THE ROLE OF CRIMINOLOGIST IN CRIME PREVENTION AND VICTIMS' ASSISTANCE

Εισαγωγικά	215
<i>Γρηγόρης Λάζος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο</i>	
Introduction	217
<i>Grigoris Lazos, Associate Professor, Department of Sociology, Panteion University</i>	
Ο ρόλος του εγκληματολόγου στην πρόληψη της εγκληματικότητας και της θυματοποίησης	219
<i>Αγλαΐα Τσήτσουρα, Πρώην Διευθύντρια του Τμήματος Εγκληματολογικών Προβλημάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, Πρώην Καθηγήτρια του Ελευθέριου Πανεπιστημίου Βρυξελλών και του Παντείου Πανεπιστημίου</i>	
The role of the criminologist in the prevention of crime and victimisation.	223
<i>Aglaia Tsitsoura, University of Brussels, former Director of the Criminology Department, Council of Europe</i>	
Ο ρόλος του εγκληματολόγου στην πρόληψη της εγκληματικότητας και στην αρωγή των θυμάτων	224
<i>Βάσω Αρτινοπούλου, Καθηγήτρια, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, τ. Αντιπρύτανης</i>	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- The role of criminologist in crime prevention policies and victims' treatment 236
Vaso Artinopoulou, *Professor, f. Vice Rector, Panteion University of Social and Political Sciences*
- Εγκληματολόγος και θύμα: μια αέναη σχέση αλληλεπίδρασης στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία 239
Βίκυ Βλάχου, *Λέκτορας, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο*
- The criminologist and the victim: a perpetual relationship of interaction in the contemporary Greek society 246
Vicki Vlachou, *Lecturer, Department of Sociology, Panteion University*

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

INTERVENTIONS

- Ο ρόλος του εγκληματολόγου στην έρευνα, πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας κατά των παιδιών 249
Ειρήνη Φερέτη, *Κοινωνιολόγος-Εγκληματολόγος, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού*
- The criminologist's role in researching, preventing and dealing with the phenomenon of violence against children 254
Irene Fereti, *Sociologist-Criminologist, Institute for Child's Health*
- Ο ρόλος του εγκληματολόγου στην τοπική αυτοδιοίκηση: Δυνατότητες και προοπτικές 255
Στέλλα Παπαμιχαήλ, *Κοινωνιολόγος, Δρ.Εγκληματολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο*
- The role of the criminologist in local government: Potentials and prospects 262
Stella Papamichail, *Sociologist, PhD in Criminology, Panteion University*
- Ο ρόλος του εγκληματολόγου στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών 263
Ματίνα Παπαγιαννοπούλου, *Κοινωνιολόγος, υπ.Δρ. Εγκληματολογίας Παντείου Πανεπιστημίου, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων*
- The role of the criminologist in the design and implementation of policies toward preventing and combating the violence against women. 272
Matina Papayannopoulou, *Sociologist, PhD student in Criminology, Panteion University, General Secretariat for Gender Equality*

Ο ρόλος του εγκληματολόγου στην πρόληψη της εξαρτητικής συμπεριφοράς, την αγωγή και προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας. 274

Παναγιώτης Τριανταφύλλου, Κοινωνιολόγος – Εγκληματολόγος, Επιστ. Υπεύθ. Κέντρων Πρόληψης της Χρήσης Εξαρτησιογόνων Ουσιών Δ. Αχαρνών – ΟΚΑΝΑ, «Διέξοδος»

The role of the criminologist in the prevention of addictive behaviour, education and promotion of psychosocial health. 281

Panagiotis Trantafyllou, Sociologist-Criminologist, Prevention Centres, "Diexodos", Organisation Against Drugs (OKANA)

VI. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ

VI. THE ROLE OF CRIMINOLOGIST IN THE REINTEGRATION OF EX-OFFENDERS

Εισαγωγικά 285

Ανθοζωή Χάιδου, Καθηγήτρια Εγκληματολογίας & Σωφρονιστικής, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Introduction 287

Anthozoe Chaidou, Professor of Criminology & Penology, Department of Sociology, Panteion University

Ο εγκληματολόγος ως επαγγελματίας της κοινωνικής ένταξης: η εμπειρία της "Επανάδοσ" 289

Γεώργιος Νικολόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Πρόεδρος ΔΣ Ν.Π.Ι.Δ. «Επάνοδος»

Criminologist as professional of the social integration: the experience of 'Epanodos' 305

George Nikolopoulos, Associate Professor, Department of Sociology, Panteion University, President of the Administrative Board of "Epanodos"

Εγκλεισμός στη φυλακή, επανένταξη στην κοινωνία και εγκληματολογικές αναζητήσεις στην ύστερη νεωτερικότητα 306

Σοφία Γιobάνογλου, Δ.Ν., Επιστημονική Συνεργάτης Νομικής Σχολής, ΑΠΘ

Incarceration, integration in society and criminological searches in late modernity. 324

Sofia Giovanoglou, Dr., Research Fellow, Law School, Aristotle University of Thessaloniki

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

INTERVENTIONS

Επανάταξη αποφυλακισμένων γυναικών: Ο ρόλος του εγκληματολόγου 327

Έμμη Φρονίμου, Εγκληματολόγος, Ειδική Επιστήμων, Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

Reintegration of female ex-prisoners: the role of the criminologist 333

Emmy Fronimou, Criminologist, Researcher, Institute of Social Policy, National Centre for Social Research

Οικονομική κρίση και κοινωνική επανάταξη πρώην εξαρτημένων από ψυχοδραστικές ουσίες 334

Γεράσιμος Παπαναστασάτος, Κοινωνιολόγος, Δρ. Εγκληματολογίας Παντείου Πανεπιστημίου, Υπεύθυνος Τομέα Έρευνας, ΚΕΘΕΑ, Επισκέπτης Καθηγητής στο Frederick University (Cyprus)

Financial crisis and social reintegration of former addicts to psychoactive substances 343

Gerasimos Papanastasatos, Dr., Responsible for the Research Sector, Addiction Treatment Centre (KETHEA), Visiting Professor at Frederick University (Cyprus)

VII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ. 345

VII. CLOSING REMARKS AND PROPOSALS OF THE INTERNATIONAL CONFERENCE 345

VIII. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ». 351

VIII. BRIEF PRESENTATION OF THE PROGRAMME OF POSTGRADUATE STUDIES (MA) OF PANTEION UNIVERSITY "THE CONTEMPORARY CRIMINALITY AND ITS CONFRONTATION" 351

Μεταπτυχιακές Σπουδές Εγκληματολογίας και η συμβολή τους στην επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων: Η περίπτωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου

Χριστίνα Ζαραφονίτου,

Καθηγήτρια Εγκληματολογίας, Διευθύντρια ΠΜΣ «Η σύγχρονη εγκληματικότητα
και η αντιμετώπισή της», Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

I. Εισαγωγή: Η εξέλιξη των εγκληματολογικών σπουδών

Η Εγκληματολογία είναι η επιστήμη που μελετά το συνολικό εγκληματικό φαινόμενο, το οποίο περιλαμβάνει τη θέσπιση των νόμων, την παράβαση τους και την κοινωνική αντίδραση απέναντι σε αυτή την παράβαση¹. Η μορφή της προσδιορίζεται τόσο μέσα από την αυτονομία της όσο και τη διεπιστημονικότητα της, με κυρίαρχο ωστόσο τον ενωτικό της χαρακτήρα². Από την εμφάνισή της ως επιστήμης τον 19^ο αιώνα³, η φυσιογνωμία της προσδιορίσθηκε ανάλογα με την εκάστοτε ανάπτυξη των επιστημονικών συνιστωσών της (βιολογικών, ψυχολογικών, κοινωνικών, νομικών, κ.ο.κ.). Η Εγκληματολογία εντάσσεται στις επιστήμες του ανθρώπου και της κοινωνίας και τα κυριότερα αντικείμενα μελέτης της είναι: ο εγκληματίας, το έγκλημα, ο κοινωνικός έλεγχος και οι κοινωνικές αντιδράσεις στο φαινόμενο, καθώς και τα θύματα των εγκληματικών πράξεων⁴. Η ιδιαιτερότητα του αντικειμένου της απαιτεί την ενσωμάτωση των θεωρητικών και εμπειρικών προσεγγίσεων καθώς και μορφών πρακτικής εφαρμογής⁵.

Παρά τις διαφοροποιήσεις ανάλογα με το χωροχρονικό πλαίσιο αναφοράς, η Εγκληματολογία αναπτύχθηκε τόσο σε ακαδημαϊκό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο.

1. E.Sutherland and D.Cressey, *Principles of Criminology*, Lippincott, Chicago, 1955, 3.

2. Ι.Φαρσεδάκης, *Στοιχεία Εγκληματολογίας*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1996, 76επ.

3. Στις αρχές σχετικά του 19^{ου} αιώνα, εφόσον εκληφθεί ως αφετηρία η Γαλλοβελγική χαρτογραφική Σχολή (Α.Μ.Guerry, *Essai sur la statistique morale de la France*, Paris, Crochard, 1833 & Α.Quételet, *A Treatise on Man and the Development of his Faculties*, Edinburg, W. & R.Chambers, 1842) ή προς το τέλος του, σύμφωνα με εκείνους που ταυτίζουν την εμφάνισή της με τη δημοσίευση του βιβλίου του C.Lombroso «Ο εγκληματίας άνθρωπος» (*L'Uomo Delinquente*. Milan, Hoepli, 1876).

4. N.Quéloz, «Enseignement et recherche en criminologie en Suisse», Extrait du *Arpenter le Champ Pénal*, Directeur de la Publication: P.Tournier, no. 129-130, Paris le 23 mars 2009.

5. Το ίδιο. Ο συγγραφέας αναφέρει, πάντως, τις επιφυλάξεις του σχετικά με την αντεγκληματική πολιτική ειδικότερα, λόγω της απουσίας ορθολογικής προσέγγισης καθώς και της έντονης πολιτικοποίησής της και του συναισθηματικού χαρακτήρα της.

Σύμφωνα με τον αείμνηστο πρόεδρο της Διεθνούς Εταιρείας Εγκληματολογίας, Καθηγητή Tony Peters⁶, η σύγχρονη ένταξη της Εγκληματολογίας –ως ακαδημαϊκής πειθαρχίας- στο πλαίσιο των κοινωνικών επιστημών οδήγησε στην ίδρυση Ινστιτούτων ή Σχολών Εγκληματολογίας, όπου η διδασκαλία και έρευνα της πραγματοποιείται με έναν οργανωτικά και δομικά ανεξάρτητο τρόπο. Στην Ηπειρωτική Ευρώπη τα παραπάνω ιδρύματα είναι ενταγμένα κυρίως στις Νομικές Σχολές, ενώ στις Η.Π.Α., τη Μ. Βρετανία και τον Καναδά παρουσιάζονται με αυτόνομη μορφή ή εντάσσονται στις Σχολές Κοινωνικών Επιστημών⁷. Η παρατήρηση της εξέλιξης της Εγκληματολογίας διεθνώς καταλήγει στη διαπίστωση πως «γύρω από την εγκληματολογία ως ακαδημαϊκή πειθαρχία, υπάρχει ταυτόχρονα μια τάση προσανατολισμού της προς εφαρμοσμένες θεματικές όπως 'η ποινική δικαιοσύνη', 'η ασφάλεια' και 'η αστυνομική παρέμβαση'»⁸. Αυτή η πραγματικότητα επηρεάζει, αντίστοιχα, και τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά εγκληματολογικά προγράμματα⁹.

Στο Βέλγιο και στον Καναδά, η Εγκληματολογία σήμερα είναι ταυτόχρονα «μια αναγνωρισμένη επιστημονική πειθαρχία», «ένα ολοκληρωμένο σύστημα εκπαίδευσης» και «ένα σύνολο πρακτικών και επαγγελμάτων» με την ετικέτα του «εγκληματολόγου» που έχει μεγάλη αναγνωρισιμότητα¹⁰. Ειδικότερα στο Βέλγιο, οι Σχολές Εγκληματολογίας ιδρύθηκαν ήδη από το 1929 (Université de Louvain), 1938 (Université de Gand), 1946 (Université de Liège), ενώ στον Καναδά η Σχολή Εγκληματολογίας του Πανεπιστημίου του Montréal ιδρύθηκε το 1960 και έκτοτε αναπτύχθηκε ιδιαίτερα¹¹. Στην Ελβετία –όπως και στη Γερμανία και στην Αυστρία- οι εγκληματολογικές σπουδές εντάσσονται στις νομικές σπουδές, με την ιδιαιτερότητα ότι απευθύνονται όχι μόνο σε νομικούς αλλά και σε φοιτητές τμημάτων κοινωνικών επιστημών και ιατρικής¹².

Στις Η.Π.Α., η μελέτη της εξέλιξης των εγκληματολογικών προγραμμάτων μέσα από τα δεδομένα του *Peterson's Guide to Graduate Programs in the Humanities and Social Sciences*, έδειξε ότι υπάρχει αφ' ενός σημαντική αύξησή τους το διάστημα 1984-2004 και αφ' ετέρου ότι η πλειονότητά τους εντάσσεται, κυρίως, σε συνδυαστικά Τμήματα Ποινικής Δικαιοσύνης/Εγκληματολογίας και όχι πλέον Κοινωνιολογίας¹³. Αξίζει, ωστόσο, να αναφερθεί ότι αρχικά η σχέση Εγκληματολογίας-Κοινωνιολογίας ήταν στενότερη, γεγονός που

6. T.Peters, «La S.I.C. face aux développements de la Criminologie comme discipline académique», *Annales Internationales de Criminologie*, v.47, 1/2, 2009, 117-121 (117).

7. Το ίδιο.

8. Το ίδιο, σ.118.

9. Διατυπώνονται, ωστόσο, και αντίθετες απόψεις ως προς τον χαρακτήρα της Εγκληματολογίας ως «βασικής επιστήμης», όπως στην περίπτωση του L.Mucchielli (CESDIP-CNRS, France), ο οποίος ισχυρίζεται ότι η Εγκληματολογία «δεν μπορεί να υπάρξει παρά σαν εφαρμοσμένη επιστήμη», L.Mucchielli, «De la criminologie comme science appliquée et les discours mythiques sur la 'multidisciplinarité' et 'l'exception française'», *Champ pénal/ Penal field, Nouvelle Revue Internationale de Criminologie*, Vol.VII, 2010.

10. N.Quéloz, «Enseignement et recherche en criminologie en Suisse», όπ.παραπ.

11. Το ίδιο.

12. Το ίδιο. Είναι ενδεικτικό το αναφερόμενο παράδειγμα της Λωζάννης, όπου η Νομική Σχολή μετονομάστηκε πρόσφατα σε «Σχολή Δικαίου και Κοινωνικών επιστημών».

13. R.A. Triplett and E.M. Turner, "Where is Criminology? The Institutional Placement of Criminology Within Sociology and Criminal Justice", *Criminal Justice Review*, 35(1), 2010, 5-31.

εξηγείται μέσα από την ανάπτυξη της Σχολής του Σικάγου και κυρίως της οικολογικής προσέγγισης του εγκλήματος¹⁴. Ενδεικτικό της στενής αυτής σχέσης είναι ότι τη δεκαετία του 1940 τα εγκληματολογικά μαθήματα κατείχαν την πέμπτη θέση μεταξύ των διδασκομένων μαθημάτων στα Τμήματα Κοινωνιολογίας¹⁵. Η Κοινωνιολογία συνέχισε να είναι δημοφιλής στις ΗΠΑ και τις επόμενες δύο δεκαετίες. Η έκθεση της UNESCO (1957) κατέγραψε, μάλιστα, ότι προπτυχιακά κοινωνιολογικά μαθήματα υπήρχαν σε 607 αμερικανικά κολλέγια (που αντιπροσώπευαν το 65% του συνόλου) και πως η Εγκληματολογία ήταν ένα από τα πιο δημοφιλή θέματα¹⁶. Στη συνέχεια, πάντως, η σχέση αυτή με την Κοινωνιολογία εξασθένησε λόγω της δημιουργίας πανεπιστημιακών Τμημάτων Εγκληματολογίας καθώς και συνδυαστικών με την Ποινική Δικαιοσύνη¹⁷.

Στην Ελλάδα¹⁸, η Εγκληματολογία άρχισε να διδάσκεται ήδη από το 1930 στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, από τον αείμνηστο Καθηγητή Κωνσταντίνο Γαρδίκια. Ο ίδιος ανέλαβε τη διδασκαλία της Εγκληματολογίας και στην τότε Πάντειο Ανώτατη Σχολή Πολιτικών Επιστημών το 1932, ενώ δέκα χρόνια αργότερα δημιουργήθηκε, στην ίδια Σχολή, η Έδρα της "Ανακριτικής και Εγκληματολογίας μετά στοιχείων Ιατροδικαστικής", με διδάσκοντα τον μετέπειτα Πρύτανη Ιωάννη Παπαζαχαρίου. Το 1976, την έδρα της Ανακριτικής και Εγκληματολογίας ανέλαβε η Καθηγήτρια και Πρύτανης Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, η οποία ενέταξε στη συνέχεια τις εγκληματολογικές σπουδές στο Τμήμα Κοινωνιολογίας. Από πολύ νωρίς ήδη (το 1934) η Εγκληματολογία διδασκόταν και στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ενώ σήμερα συμπεριλαμβάνεται τόσο στο πρόγραμμα της Νομικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης όσο και του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης του ίδιου Πανεπιστημίου καθώς και στα Τμήματα Κοινωνιολογίας, Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, ΜΜΕ, Ψυχολογίας, των ελληνικών πανεπιστημίων αλλά και στο Σπουδαστήριο Κοινωνικών Μελετών των ΤΕΙ Μεσολογγίου, στις Αστυνομικές Σχολές και αλλού¹⁹.

14. C.Shaw και H.McKay, *Juvenile Delinquency and Urban Areas*, University of Chicago Press, 1942.

15. R.Kennedy & R.J.Kennedy, "Sociology in American colleges", *American Sociological Review*, 7/1942, 661-675 όπ.παραπέμπεται στο R.A. Triplett and E.M. Turner, "Where is Criminology? The Institutional Placement of Criminology Within Sociology and Criminal Justice", όπ.παραπ., 2010, 7.

16. R.A. Triplett and E.M. Turner, "Where is Criminology? The Institutional Placement of Criminology Within Sociology and Criminal Justice", όπ.παραπ., 7.

17. Το ίδιο.

18. Βλ. όσα αναλυτικά αναφέρονται στο Ch.Zarafonitou, "Criminology as a discipline in modern Greece: Teaching, Research and Profession in Sette R. (ed.), *Cases on Technologies for Teaching Criminology and Victimology: Methodologies and Practices*, Hershey, PA (USA), IGI Global, 2009, 49-65 και στο Χ.Ζαραφωνίτου, «Διδασκαλία, έρευνα και επαγγελματική άσκηση της Εγκληματολογίας στην Ελλάδα», στο Α.Πιτσελά (Επιμ.), *Εγκληματολογικές Αναζητήσεις*, Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Στ.Αλεξιάδη, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010, 335-355 & Προδημοσίευση στο *ΠοινΔικ & Εγκληματολογία* 2/2009, 74-81, καθώς και της ίδιας, «Τάσεις και προοπτικές της Εγκληματολογίας στην Ελλάδα σήμερα» στο Ν.Κουράκης, Χρ.Ζαραφωνίτου, Χρ.Τσουραμάνης, Ε.Χαϊνός (Επιστ.Επ.), *Εγκληματολογία: Διδασκαλία και έρευνα στην Ελλάδα*, Α.Σάκκουλας, τ. 22 της σειράς του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα-Κομοτηνή, 2011, 539-558, καθώς και την συμπεριλαμβανόμενη στα παραπάνω βιβλιογραφία.

19. Βλ. όσα αναλυτικά αναφέρονται στα παραπάνω.

II. Μεταπτυχιακές εγκληματολογικές σπουδές στην Ελλάδα

Μεγάλη ώθηση στην πανεπιστημιακή διδασκαλία και έρευνα της Εγκληματολογίας δόθηκε, τα τελευταία χρόνια, μέσα από τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών. Η δημιουργία μεταπτυχιακών σπουδών Εγκληματολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο είχε ξεκινήσει ήδη από το 1984, με το άτυπο Μεταπτυχιακό Σεμινάριο Εγκληματολογικών Σπουδών, το οποίο ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της Καθηγήτριας Α.Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, σε συνεργασία με τον αείμνηστο Καθηγητή Ηλία Δασκαλάκη και τον Καθηγητή Ι.Φαρσεδάκη. Το σεμινάριο αυτό μετεξελίχθηκε στο εν ενεργεία σήμερα επίσημα αναγνωρισμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών *“Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της”* (το 2003), με πρωτοβουλία του Καθηγητή Ι.Φαρσεδάκη, ο οποίος εκπροσώπησε τον Τομέα Εγκληματολογίας και στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ευρω-Αμερικανικής συνεργασίας με θέμα *«Η παγκοσμιοποίηση του εγκλήματος και η απάντηση της δικαιοσύνης»* που εξασφάλισε για μία τριετία τη χορήγηση κοινού διπλώματος από έξι πανεπιστήμια (American University Washington, Florida State University, Sam Houston-Texas University, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο της Μπλόωνια και της Βαρκελώνης). Η Εγκληματολογία αποτέλεσε επίσης μία εκ των τριών κατευθύνσεων του διατμηματικού προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου, *“Κοινωνικός αποκλεισμός και μειονότητες”* (1998-2004)²⁰.

Στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, επίσης, λειτουργεί από το 1994, το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών των *Ποινικών Επιστημών*, το οποίο έχει δύο κατευθύνσεις: *Ποινικό Δίκαιο/Ποινική Δικονομία* και *Εγκληματολογία*, ενώ από το 1993 λειτουργεί το μεταπτυχιακό πρόγραμμα των *Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών* του Τομέα Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Αντίστοιχο πρόγραμμα λειτουργεί και στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ενώ εγκληματολογικά μαθήματα περιλαμβάνουν τα μεταπτυχιακά προγράμματα Κοινωνικών Επιστημών των Πανεπιστημίων Αιγαίου, Κρήτης και Πελοποννήσου²¹.

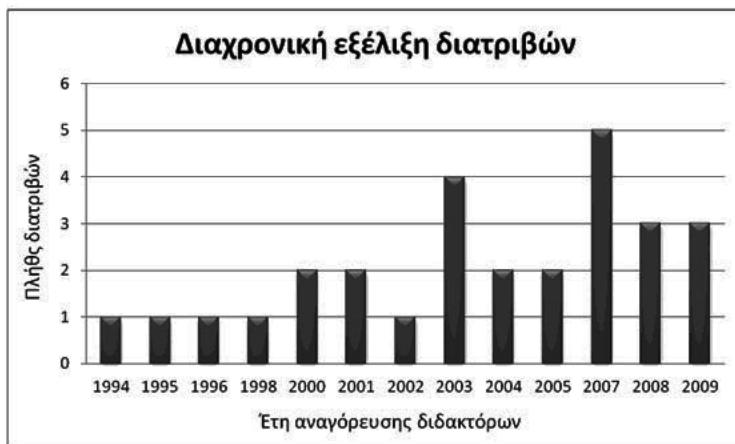
Παρότι η εγκληματολογική έρευνα δεν γνώρισε ιδιαίτερη ανάπτυξη στη χώρα μας και αποτελεί έναν τομέα που χαρακτηρίζεται από υποχρηματοδότηση, έλλειψη συντονισμού, συστηματοποίησης καθώς και ενδιαφέροντος από πλευράς της πολιτείας, η ανάπτυξη της ακαδημαϊκής διδασκαλίας της Εγκληματολογίας και των μεταπτυχιακών σπουδών οδήγησε, συνακόλουθα, σε παραγωγή μεγάλου αριθμού διδακτορικών διατριβών που εκπονούνται στα ελληνικά πανεπιστήμια, ενώ σημαντικός αριθμός Ελλήνων φοιτητών συνεχίζουν τις μεταπτυχιακές τους σπουδές σε χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής. Στο πλαίσιο αυτό, όπως επίσης και στο πλαίσιο εν γένει των μεταπτυχιακών σπουδών, εκπονούνται ενίοτε αξιόλογες εγκληματολογικές έρευνες.

Η πορεία εξέλιξης των διδακτορικών διατριβών που υποστηρίχθηκαν, τα τελευταία χρόνια, στο πλαίσιο του Τομέα Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου είναι ενδεικτική των επιστημονικών θεμάτων που συγκέντρωσαν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον.

20. *Οδηγός σπουδών του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της»*, ακαδ. έτος 2011-12, Πάντειο Πανεπιστήμιο, 5.

21. Βλ. αναλυτικά, Χ.Ζαραφωνίτου, 2009, 2010, 2011, όπ.παραπ.

**Διάγραμμα 1: Εξέλιξη αριθμού διδακτορικών διατριβών
Τομέα Εγκληματολογίας, 1994-2009.**

Όπως φαίνεται στο *διάγραμμα 1*, 28 διατριβές έχουν υποστηριχθεί το διάστημα 1994-2009, ενώ οι εγγεγραμμένοι υποψήφιοι διδάκτορες είναι πάνω από 100²². Τα θέματα των διατριβών που έχουν ήδη υποστηριχθεί αλλά και εκείνων που εκκρεμούν καλύπτουν τόσο τις όψεις της σύγχρονης εγκληματικότητας όσο και ζητήματα σχετικά με την ποινική νομοθεσία και την αντεγκληματική πολιτική. Σύμφωνα με το *διάγραμμα 2*, τα θέματα της παραβατικότητας ανηλίκων και των σύγχρονων μορφών εγκληματικότητας αποτελούν, συχνά, αντικείμενο διδακτορικής διατριβής. Ακολουθούν τα θέματα της ενδοοικογενειακής βίας και της λειτουργίας των φορέων άσκησης του επίσημου κοινωνικού ελέγχου του εγκλήματος, καθώς και θέματα σωφρονιστικής μεταχείρισης, ναρκωτικών κ.ά.

**Διάγραμμα 2: Θεματικά πεδία διδακτορικών διατριβών
Τομέα Εγκληματολογίας, 1994-2009.**

22. <http://criminology.panteion.gr>.

Το Π.Μ.Σ. Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου έχει δημιουργήσει ηλεκτρονική βάση δεδομένων με στοιχεία που αφορούν τόσο στους απόφοιτους του Π.Μ.Σ.²³, όσο και στους υποψηφίους ή ανακηρυχθέντες διδάκτορες του Τομέα Εγκληματολογίας²⁴. Η βάση αυτή θα μπορούσε να εμπλουτισθεί με στοιχεία προερχόμενα από όλα τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας, τα οποία θα συγκεντρώνονται από τους υπευθύνους των διδακτορικών σπουδών και θα αποστέλλονται στο Π.Μ.Σ. Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, το οποίο και θα αναλαμβάνει την ομαδοποίησή τους και την καταχώρηση στην ενιαία βάση δεδομένων. Η βάση θα είναι προσβάσιμη από κάθε ενδιαφερόμενο μέσω σχετικών *links* στις ιστοσελίδες όλων των ελληνικών πανεπιστημίων²⁵.

III. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Εγκληματολογίας και επαγγελματική απασχόληση

Ενόψει της συμπλήρωσης δέκα χρόνων λειτουργίας του επίσημα αναγνωρισμένου Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, διενεργήθηκε από τη γράφουσα και διευθύντριά του μια πρώτη «αποτίμηση» της συμβολής του στην επαγγελματική αποκατάσταση και επιστημονική ειδίκευση των αποφοίτων του. Η εικόνα αυτή φιλοδοξεί να συμβάλει στη συζήτηση για τις επαγγελματικές όψεις και εφαρμογές της Εγκληματολογίας.

Η καταλογογράφηση των αποφοίτων μας ξεκίνησε την άνοιξη του 2011 και συμπεριέλαβε όσους έχουν εισαχθεί στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών από την έναρξη της λειτουργίας του (2003) έως και όσους έχουν αποφοιτήσει μέχρι τη στιγμή της καταγραφής²⁶. Η διαδικασία της καταγραφής ολοκληρώθηκε στα εξής στάδια:

- Διαμόρφωση καταλόγου αποφοίτων, βάσει των ατομικών πανεπιστημιακών τους φακέλων, δηλαδή: ονοματεπώνυμο, έτος εισαγωγής και αποφοίτησης, και επάγγελμα κατά το έτος εισαγωγής.
- Τηλεφωνική επικοινωνία με όλους τους αποφοίτους που συμπεριελήφθησαν στον κατάλογο, στο πλαίσιο της οποίας επιβεβαιώθηκαν τα ήδη υπάρχοντα στοιχεία και καταγράφηκαν επιπρόσθετα στοιχεία αναφορικά με τη σημερινή επαγγελματική τους κατάσταση, το βαθμό στον οποίον βοήθησε προς αυτήν την κατεύθυνση η μεταπτυχιακή ειδίκευση, και το χαρακτήρα αυτής της βοήθειας.
- Επεξεργασία προαναφερθέντων στοιχείων και διατύπωση σχετικών πορισμάτων.

Βάσει των παραπάνω, οι κυριότερες διαπιστώσεις συνοψίζονται ως εξής:

A) Ο αριθμός των αποφοίτων του Π.Μ.Σ. «Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της» μεταξύ 2003 και 2010 ανέρχεται στους ενενήντα έξι (96), εκ των οποίων είκο-

23. <http://criminology.panteion.gr/φοιτητες/μεταπτυχιακό>.

24. <http://criminology.panteion.gr/διδασκαλικά>.

25. Η παραπάνω πρόταση διατυπώθηκε για πρώτη φορά από την γράφουσα και με την ιδιότητά της ως διευθύντριας του ΠΜΣ Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου κατά τη διάρκεια του συνεδρίου αυτού.

26. Ευχαριστίες απευθύνονται και από το παρόν βήμα στις κ.κ. Ι. Γουσέτη και Κ. Κουρούση για τη βοήθειά τους.

σι έξι (26) άνδρες (27,1%) και εβδομήντα (70) γυναίκες (72,9%). Από το σύνολο αυτό των 96 αποφοίτων έγινε εφικτή η επικοινωνία με τους ογδόντα έναν (81), εκ των οποίων είκοσι τρεις (23) άνδρες (28,4%) και πενήντα οκτώ (58) γυναίκες (71,6%), (πίνακας 1).

Πίνακας 1	Απόφοιτοι ΠΜΣ «Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της», 2003-2010				
	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο
Απόφοιτοι 2003-2010	26	27,1%	70	72,9%	96
Συμμετέχοντες-χουσες στην καταλογογράφηση	23	28,4%	58	71,6%	81

Β) Βάσει του επαγγέλματος των συμμετεχόντων κατά το έτος εισαγωγής, οι απόφοιτοι κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις ομάδες:

- Η πρώτη περιλαμβάνει τους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα, (πχ. αστυνομία, ποινική δικαιοσύνη, υπουργεία, δημόσιες υπηρεσίες, εκπαίδευση κ.λπ.).
- Η δεύτερη κατηγορία αφορά εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα ή/και ελεύθερους επαγγελματίες, (όπως δικηγόρους, ιδιωτικούς υπαλλήλους) και
- Η τρίτη ομάδα περιλαμβάνει φοιτητές-τριες που δεν εργάζονται.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία μας, οι απόφοιτοι ισοκαταναμένονται στις τρεις αυτές κατηγορίες. Πιο συγκεκριμένα:

- Είκοσι οκτώ (28) εκ των ογδόντα ενός εργάζονται κατά το έτος εισαγωγής στο δημόσιο τομέα (34,6%)
- Είκοσι έξι (26) στον ιδιωτικό (32,1%), και
- Είκοσι επτά (27) ήταν μόνο μεταπτυχιακοί φοιτητές-τριες, (33,3%).

Στο πίνακα 2, αποτυπώνεται ο τομέας και το είδος της απασχόλησής τους κατά το έτος εισαγωγής τους στο Π.Μ.Σ. Εγκληματολογίας καθώς και η κατάταξη κατά φύλο. Τα σχετικά στοιχεία είναι ενδεικτικά της υπεροχής των γυναικών απασχολούμενων στον ιδιωτικό τομέα και των φοιτητριών.

Πίνακας 2	Επάγγελμα κατά το έτος εισαγωγής					
	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο	
	Συχνότητα	%	Συχνότητα	%	Συχνότητα	%
Δημόσιος τομέας	15	53,6%	13	46,4%	28	34,6%
Ιδιωτικός Τομέας	3	11,5%	23	88,5%	26	32,1%
Φοιτητές-τριες	5	18,5%	22	81,5%	27	33,3%
Σύνολο	23	28,4%	58	71,6%	81	100%

Γ) Από την εξέταση του *επαγγέλματος* τους σήμερα δηλαδή *μετά την αποφοίτησή τους*, διαμορφώνεται η εξής εικόνα, (πίνακας 3):

- Τριάντα επτά (37) εξ αυτών απασχολούνται στο *δημόσιο τομέα* (45,7% έναντι 34,6% κατά το έτος εισαγωγής), εκ των οποίων αναλογικά περισσότερες γυναίκες συγκριτικά με το χρόνο έναρξης των σπουδών τους, (59,4% έναντι 46,4%),
- Είκοσι έξι (26) απασχολούνται στον *ιδιωτικό τομέα* (32,1%), με διπλάσιο το ποσοστό των ανδρών σε σχέση με τη δηλωθείσα απασχόληση κατά την εισαγωγή τους στο Π.Μ.Σ. (23,1% έναντι 11,5%), ενώ
- Δέκα οκτώ (18) δήλωσαν *άνεργοι* (22,2%), έναντι 27 (33,3%) που είχαν δηλώσει αντί επαγγέλματος απλώς 'φοιτητές' στον *πίνακα 2* και με ακόμα μεγαλύτερη τη συμμετοχή των γυναικών σε σχέση με την αρχική επαγγελματική τους κατάσταση, (88,9% έναντι 81,5%).

Πίνακας 3	Επάγγελμα σήμερα					
	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο	
	Συχνότητα	%	Συχνότητα	%	Συχνότητα	%
Δημόσιος τομέας	15	40,5%	22	59,4%	37	45,7%
Ιδιωτικός Τομέας	6	23,1%	20	76,9%	26	32,1%
Άνεργοι	2	11,1%	16	88,9%	18	22,2%
Σύνολο	23	28,4%	58	71,6%	81	100%

Συγκρίνοντας την επαγγελματική τους κατάσταση κατά το έτος εισαγωγής και μετά την αποφοίτησή τους, παρατηρούμε:

- Αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων στο δημόσιο τομέα μετά την αποφοίτηση (λόγω της αντίστοιχης αύξησης των γυναικών που απασχολούνται στο δημόσιο τομέα μετά την αποφοίτηση).
- Αντίστοιχη αύξηση των απασχολούμενων ανδρών στον ιδιωτικό τομέα μετά την αποφοίτηση.
- Αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων εν γένει, εφόσον περισσότεροι από τους μισούς (55,5%), οι οποίοι κατά το έτος εισαγωγής δεν ήταν επαγγελματίες και είχαν δηλώσει φοιτητές-τριες, σήμερα έχουν εργασία.

Δ) Στην ερώτηση εάν οι μεταπτυχιακές σπουδές *εγκληματολογίας συνέβαλαν στην επαγγελματική τους αποκατάσταση*:

- Το ένα τρίτο περίπου (31%) των αποφοίτων (25 στους 81) απάντησαν *καταφατικά*.
- Το 18,5% (15 στους 81) *δεν χρειάστηκε να αναζητήσουν εργασία* εφόσον οι 13 εργάζονται στην ίδια θέση που απασχολούνταν ήδη κατά την έναρξη των μεταπτυχιακών τους σπουδών και 2 δεν επιθυμούσαν να εργαστούν λόγω συνέχισης των σπουδών τους.
- Οι υπόλοιποι 41, δηλαδή το 50,5% απάντησαν *αρνητικά*.

Πίνακας 4	Συμβολή του ΠΜΣ στην επαγγελματική αποκατάσταση	
	Συχνότητα	%
Απαντήσεις		
Ναι	25	31%
Όχι	41	50,5%
Δεν χρειάστηκε	15	18,5%
Σύνολο	81	100%

Ανάλογα με το φύλο, αξίζει να επισημανθεί ότι οι άνδρες απαντούν στην πλειονότητα τους καταφατικά αναφορικά με τη συμβολή των μεταπτυχιακών τους σπουδών στην επαγγελματική τους αποκατάσταση, ενώ οι γυναίκες αρνητικά. Η στάση αυτή ερμηνεύεται από τη δυσμενέστερη θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας, όπως προκύπτει και από τη μεγάλη συμμετοχή τους στους γενικούς δείκτες ανεργίας.

Ε) Τέλος, στην ερώτηση *εάν το Π.Μ.Σ. Εγκληματολογίας του Πάντειου Πανεπιστημίου τους έχει βοηθήσει μισθολογικά ή ως ειδίκευση στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία:*

- 37% των αποφοίτων απάντησε *πως τους έχει βοηθήσει* (11 άνδρες ή το 36,7% και 19 γυναίκες ή το 63,3%). Εξ αυτών, οι δέκα (33,3%) αναφέρθηκαν στη μισθολογική ωφέλεια και είκοσι (66,7%) στην ειδίκευση σε επίπεδο γνώσεων στον τομέα εργασίας τους.
- Αντίθετα πενήντα ένας εκ των ογδόντα ενός αποφοίτων (63%, 12 άνδρες ή το 23,5% και 39 γυναίκες ή το 76,5%) απάντησαν *πως δεν τους έχει βοηθήσει* σε κάποια από τις προαναφερθείσες κατευθύνσεις (πίνακες 5, 6).

Πίνακας 5	Συμβολή του ΠΜΣ Εγκληματολογίας στην επαγγελματική σταδιοδρομία					
	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο	
	Συχνότητα	%	Συχνότητα	%	Συχνότητα	%
Ναι	11	36,7%	19	63,3%	30	37%
Όχι	12	23,5%	39	76,5%	51	63%
Σύνολο	23	28,4%	58	71,6%	81	100%

Πίνακας 6	Χαρακτήρας συμβολής ΠΜΣ στην επαγγελματική σταδιοδρομία	
	Συχνότητα	%
Μισθολογικά	10	33,3%
Ειδίκευση	20	66,7%
Σύνολο	30	100%

ΣΤ) Συνοψίζοντας τα πορίσματα της πρώτης αυτής καταγραφής που αφορά τη συμβολή των μεταπτυχιακών σπουδών Εγκληματολογίας στην επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Η επαγγελματική σταδιοδρομία των αποφοίτων του Π.Μ.Σ. «*Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της*», επηρεάζεται εν γένει θετικά, εφόσον περισσότεροι από τους μισούς φοιτητές χωρίς επαγγελματική απασχόληση κατά το χρόνο εισόδου τους στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Εγκληματολογίας αποκαταστάθηκαν επαγγελματικά μετά την αποφοίτησή τους. Οι περισσότεροι απορροφούνται κυρίως στο δημόσιο τομέα, εν προκειμένω στην αστυνομία, στην ποινική δικαιοσύνη, σε υπουργεία, λοιπές δημόσιες υπηρεσίες, στην εκπαίδευση κ.λπ.
- Η διάσταση του φύλου κάνει εμφανή τη μεγαλύτερη απορρόφηση των γυναικών αποφοίτων στο δημόσιο τομέα και την αντίστοιχη υπεροχή των ανδρών στον ιδιωτικό τομέα. Η εικόνα αυτή αντανακλά, προφανώς, τη συνολική εργασιακή κατάσταση στην Ελλάδα σε όλους τους επαγγελματικούς τομείς, με τις γυναίκες -για πολλούς και ποικίλους λόγους- να προτιμούν την έως πρότινος εργασιακή ασφάλεια του δημοσίου και τους άνδρες να προτιμούν την αναζήτηση του μεγαλύτερου κέρδους που επιτρέπει το επαγγελματικό 'ρίσκο' στον ιδιωτικό τομέα.
- Από τις απόψεις των ίδιων των αποφοίτων σχετικά με τη συμβολή του μεταπτυχιακού τίτλου που απέκτησαν στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία, απορρέει αφενός μεν μια υποβόσκουσα απογοήτευση, η οποία θα μπορούσε να εξηγηθεί από τα μεγάλα ποσοστά ανεργίας των ειδικευμένων επιστημόνων κυρίως του τομέα των κοινωνικών επιστημών, αφετέρου δε, μια ξεκάθαρα θετική εικόνα για τη συμβολή των μεταπτυχιακών τους σπουδών στην επαγγελματική τους αποκατάσταση. Είναι γεγονός πως το ποσοστό εκείνων που απάντησαν θετικά είναι υψηλό και αν συνυπολογισθεί και το ποσοστό των ήδη απασχολούμενων καθώς και όσων δεν ανεζήτησαν εργασία λόγω συνέχισης των σπουδών τους, τότε το ποσοστό αυτό αγγίζει το 50% και μόνο ως πολύ αξιόλογο μπορεί να εκτιμηθεί για τα δεδομένα της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας.
- Τέλος, οι ίδιοι οι απόφοιτοί μας εντοπίζουν τη θετική συμβολή των μεταπτυχιακών εγκληματολογικών σπουδών τους στην επαγγελματική τους αποκατάσταση, κατ' αρχήν σε επίπεδο επιστημονικής ειδίκευσης απαραίτητης στο αντικείμενο εργασίας τους και εν συνεχεία σε επίπεδο μισθολογικής βελτίωσης.

Η συναγόμενη από τα παραπάνω γενική θετική εικόνα ενισχύεται περαιτέρω από τη μελέτη της εξέλιξης των υποψηφιοτήτων και το σταθερά υψηλό αριθμό των αιτήσεων συμμετοχής στις εισαγωγικές εξετάσεις (200-300 ετησίως) για τη διεκδίκηση των 15 προσφερομένων θέσεων κατ' έτος. Το γεγονός αυτό αντανακλά την ελκυστικότητα του Π.Μ.Σ. Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου και την επιδίωξη της παρεχόμενης εγκληματολογικής ειδίκευσης στο πλαίσιο του μόνου, άλλωστε, *αμιγώς εγκληματολογικού χαρακτήρα μεταπτυχιακού εγκληματολογικού προγράμματος*.

Τα στοιχεία αυτά που προέρχονται από την εσωτερική αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. «*Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της*» είναι ενδεικτικά και του διεπιστημονικού

χαρακτήρα του προγράμματος, εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των υποψηφίων προέρχονται από άλλα πανεπιστημιακά Τμήματα ή Σχολές πέραν της Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Όπως προκύπτει και από τον *πίνακα 6*, επί συνόλου 33 αποφοίτων που συμμετείχαν στην έρευνα (εγγραφέντων κατά τα έτη 2005 έως και 2009), 36,4% είχε βασικό πτυχίο στην Κοινωνιολογία (Τμήμα Κοινωνιολογίας Παντείου Πανεπιστημίου) και το υπόλοιπο 63,6% διέθετε πτυχία άλλων Τμημάτων ή άλλων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων (το 21,2% πτυχίο Ψυχολογίας, του Παντείου Πανεπιστημίου, το 12,1%, 9,1%, 6,1% πτυχίο Νομικής των Πανεπιστημίων Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Θράκης αντίστοιχα, το 6,1% πτυχίο της Σχολής αξιωματικών της ελληνικής αστυνομίας κ.ά.). Είναι αξιοσημείωτο, επίσης, ότι το 21,2% των ερωτώμενων διέθετε ήδη μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών σε άλλα γνωστικά αντικείμενα. Τα στοιχεία αυτά είναι ενδεικτικά του διεπιστημονικού, συνθετικού και ενωτικού χαρακτήρα της επιστήμης της Εγκληματολογίας, η οποία συνδυάζει θεωρητική και εφαρμοσμένη διάσταση ταυτόχρονα.

Πίνακας 6: Βασικό πτυχίο μεταπτυχιακών φοιτητών ΠΜΣ Εγκληματολογίας

Μεταβλητές	Συχνότητα	Ποσοστό %
Πτυχίο Κοινωνιολογίας, Πάντειο	12	36,4
Πτυχίο Νομικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών	4	12,1
Πτυχίο Νομικής, Α.Π.Θ.	3	9,1
Πτυχίο Ψυχολογίας, Πάντειο	7	21,2
Πτυχίο Ψυχολογίας, Α.Π.Θ.	1	3,0
Πτυχίο από πανεπιστήμιο εξωτερικού	1	3,0
Πτυχίο Νομικής, Δ.Π.Θ.	2	6,1
Πτυχίο Φιλολογίας, Α.Π.Θ.	1	3,0
Σχολή Αξιωματικών ΕΛ.ΑΣ	2	6,1
Σύνολο	33	100

IV. Συμπερασματικές σκέψεις

Οι εγκληματολογικές σπουδές, διεθνώς αλλά και στην Ελλάδα, παρουσιάζουν μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Η οργάνωσή τους είναι, ωστόσο, επιδεικτική δομικών βελτιώσεων και συστηματοποίησης. Την άποψη αυτή προώθησε και ο T.Peters στο προαναφερθέν άρθρο του²⁷, κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στον προβληματισμό σχετικά με τη διδασκαλία της Εγκληματολογίας, τη διεπιστημονικότητα, την ερευνητική μεθοδολογία καθώς και τη μεθοδολογία της εγκληματολογικής παρέμβασης και, βέβαια, σε ζητή-

27. T.Peters, «La S.I.C. face aux développements de la Criminologie comme discipline académique», *Annales Internationales de Criminologie*, όπ.παρ.α., 2009, 118.

ματα κοινωνικής και επαγγελματικής δεοντολογίας²⁸. Στο πλαίσιο αυτό πρότεινε, άλλωστε, τη δημιουργία ενός «*Παρατηρητηρίου ακαδημαϊκών εγκληματολογικών προγραμμάτων*» προκειμένου να επιτευχθεί η κάλυψη των κενών πληροφόρησης σχετικά με τα υπάρχοντα προγράμματα σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα (πτυχίο, μεταπτυχιακό, διδακτορικό)²⁹. Πράγματι, το εν λόγω Παρατηρητήριο εγκρίθηκε από τη Διεθνή Εταιρεία Εγκληματολογίας στις 23 Μαΐου 2009 και λειτουργεί ήδη ως σημαντική βάση πληροφόρησης και συζήτησης για τη διδασκαλία της Εγκληματολογίας διεθνώς.

Η βελτίωση της διδασκαλίας –δομικά και ουσιαστικά– αποτελεί σημαντικό προαπαιτούμενο της επαγγελματικής αποκατάστασης των εγκληματολόγων. Ο ρόλος των μεταπτυχιακών σπουδών αποδεικνύεται καθοριστικής σημασίας σε χώρες όπως η Ελλάδα, εφόσον είναι και ο *μόνος τρόπος απόκτησης σχετικής ειδίκευσης*, δεδομένης της απουσίας βασικού πτυχίου Εγκληματολογίας, καθώς και κάθε άλλης αντίστοιχης δομής³⁰. Η επαναδιατύπωση του αιτήματός μας για δημιουργία *αυτοτελούς Τμήματος Εγκληματολογίας ή διακριτού Προγράμματος Εγκληματολογικών Σπουδών* στο πλαίσιο Σχολής Κοινωνικών/Ανθρωπιστικών Επιστημών δεν παραγνωρίζει σε καμία περίπτωση το σημαντικό έργο που έχει ήδη επιτελεσθεί έως τώρα και το οποίο δύναται να συμβάλει και στην επαγγελματική αναγνώριση του ρόλου των εγκληματολόγων στη χώρα μας, κατά τα διεθνώς ισχύοντα. Στο πλαίσιο αυτό, επαναδιατυπώνουμε επίσης, την ανάγκη ένταξης εγκληματολογικών μαθημάτων και στο πρόγραμμα μαθημάτων της Εθνικής Σχολής Δικαστών, καθώς και την ανάγκη τροποποίησης των υπουργικών αποφάσεων, ώστε να προβλέπεται πλέον και η πρόσληψη εγκληματολόγων στις θέσεις ειδικών επιστημόνων του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη (Δημοσίας Τάξεως)³¹, Δικαιοσύνης³², Εσωτερικών³³ κοκ. Προς την κατεύθυνση αυτή ευελπιστεί να διαδρα-

28. Βλ. Σχετικά την ενότητα “Ethics” στον ιστότοπο της British Society of Criminology, καθώς και Κ.Δ.Σπινέλλη και Μ.Κρανιδιώτη, «Ένας κώδικας δεοντολογίας για τους εγκληματολόγους», στο Ν.Κουράκης, Χρ.Ζαραφώνιτου, Χρ.Τσουραμάνης, Ε.Χαϊνός (Επιστ.Επ.), *Εγκληματολογία: Διδασκαλία και έρευνα στην Ελλάδα*, όπ.παραπ., 2011, 583-597.

29. Το ίδιο.

30. Χ.Ζαραφώνιτου, «Διδασκαλία, έρευνα και επαγγελματική άσκηση της Εγκληματολογίας στην Ελλάδα», όπ.παραπ., 2010, Πανούσης Γ., «Θέλουν πράγματι οι εγκληματολόγοι αυτόνομο Τμήμα Εγκληματολογίας και ανεξάρτητο Ινστιτούτο Αντεγκληματικής Πολιτικής;» στο Ν.Κουράκης, Χρ.Ζαραφώνιτου, Χρ.Τσουραμάνης, Ε.Χαϊνός (Επιστ.Επ.), *Εγκληματολογία: Διδασκαλία και έρευνα στην Ελλάδα*, όπ.παραπ., 2011, 529-538, Κουράκης Ν. (2008), “Εγκλημα και Εγκληματολογία μέσα από την προοπτική του 2020”, στο *Νέοι, έγκλημα και κοινωνία*, τ.1, σ.σ.20-23, Φαρσεδάκης Ι. (2008), συνέντευξη στο: www.theartofcrime.gr, τ.8.

31. Ενδεικτικό το κατατεθέν από τον Μάρτιο 2011, αίτημα της γράφουσας, με την ιδιότητα της ως διευθύντριας του ΠΜΣ Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, προς το Αρχηγείο της ΕΛ.ΑΣ. και το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

32. Αξίζει να επισημανθεί, άλλωστε, ότι ο *Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Γενικών Καταστημάτων Κράτησης* (αρ.απόφ. Υπ.Δικαιοσύνης 58819/7-4-2003), στις φυλακές προβλέπει την πρόσληψη “ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού”, δηλαδή κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, εγκληματολόγους, κοινωνιολόγους και εκπαιδευτικούς, οι οποίοι τελούν υπό τη διοικητική εποπτεία και το διοικητικό έλεγχο του διευθυντή της φυλακής και είναι ο μόνος δημόσιος φορέας που προσδιορίζει τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για την πρόσληψη «εγκληματολόγων». Αυτά είναι: το πανεπιστημιακό πτυχίο νομικών, πολιτικών, οικονομικών ή κοινωνικών επιστημών και το μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στην Εγκληματολογία.

33. Ειδικά στον τομέα της Πρόληψης (Κέντρα Πρόληψης των Δήμων, Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας/Εγκληματικότητας, κ.ο.κ).

ματίσει ουσιαστικό ρόλο και το παρόν συνέδριό μας. Τα αποτελέσματα των εργασιών του θα ισχυροποιηθούν μέσα από τη συνεργασία όλων των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών φορέων που προσεκλήθησαν και συμμετέχουν και των οποίων το έργο είναι ουσιαστικό στους τομείς που υπηρετούν, αν και ενίοτε ελάχιστα γνωστό.

Κλείνοντας, θα ήταν χρήσιμο να αναφερθώ στην ιδιαίτερα κατατοπιστική περιγραφή των φορέων και υπηρεσιών που θα μπορούσαν να απασχοληθούν οι εγκληματολόγοι, όπως περιλαμβάνεται στο ιδρυτικό ΦΕΚ του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου³⁴ ήδη από το 2003:

“Τα στελέχη αυτά θα είναι ικανά να στελεχώσουν τις κρατικές, δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες (Αστυνομία, Σωφρονιστικά Καταστήματα, Υπουργεία Δικαιοσύνης, Εσωτερικών, Δημόσιας Τάξης, Παιδείας, Κοινωνικών Υπηρεσιών), και ειδικότερα την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων, τις διάφορες Κοινωνικές Υπηρεσίες (Κράτους, Δήμων, Ιδιωτικών Φορέων), τα Συμβούλια Πρόληψης της Εγκληματικότητας, διάφορες υπηρεσίες Κέντρων Πρόληψης και αντιμετώπισης κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων (αποφυλακισμένων, (α)εξαρτημένων, μεταναστών, αστέγων, ανέργων, κ.λπ.) ή θυμάτων εγκλημάτων (κακοποιημένες γυναίκες, παιδιά κλπ), κλπ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Guerry A.M., (1833), *Essai sur la statistique morale de la France*, Paris, Crochard.

Kennedy R. & R.J.Kennedy, (1942), “Sociology in American Colleges”, *American Sociological Review*, 7, 661-675.

Lombroso C., (1876), *L’Uomo Delinquente*. Milan, Hoepli.

Mucchielli L., (2010), «De la criminologie comme science appliquée et les discours mythiques sur la ‘multidisciplinarité’ et ‘l’exception française’», *Champ pénal/Penal field, Nouvelle Revue Internationale de Criminologie*, Vol.VII.

Peters T., (2009), «La S.I.C. face aux développements de la Criminologie comme discipline académique», *Annales Internationales de Criminologie*, v.47, 1/2, 117-121.

Quéloz N., (2009), «Enseignement et recherche en criminologie en Suisse», Extrait du *Arpenter le Champ Pénal*, Directeur de la Publication: P.Tournier, no. 129-130, Paris le 23 mars.

Quételet A., (1842), *A Treatise on Man and the Development of his Faculties*, Edinburg, W.&R. Chambers.

Shaw C. και H.McKay, (1942), *Juvenile Delinquency and Urban Areas*, University of Chicago Press.

Sutherland E. and D. Cressey, (1955), *Principles of Criminology*, Lippincott, Chicago.

34. ΦΕΚ 1200/τ.Β’/26-8-2003, άρ.2.

Triplett R. A. and E. M. Turner, (2010), "Where is Criminology? The Institutional Placement of Criminology Within Sociology and Criminal Justice", *Criminal Justice Review*, 35(1), 5-31.

Zarafonitou, Ch., (2009a), "Criminology as a discipline in modern Greece: Teaching, Research and Profession in Sette R. (ed.), *Cases on Technologies for Teaching Criminology and Victimology: Methodologies and Practices*, Hershey, PA (USA), IGI Global, 49-65.

Ζαραφωνίτου Χ., (2009β), «Διδασκαλία, έρευνα και επαγγελματική άσκηση της Εγκληματολογίας στην Ελλάδα», στο Α.Πιτσελά (Επιμ.), *Εγκληματολογικές Αναζητήσεις*, Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Στ.Αλεξιάδη, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010, 335-355 & Προδημοσίευση στο *Ποινδικ & Εγκληματολογία* 2, 74-81.

Ζαραφωνίτου Χ., (2011), «Τάσεις και προοπτικές της Εγκληματολογίας στην Ελλάδα σήμερα» στο Ν. Κουράκης, Χρ.Ζαραφωνίτου, Χρ.Τσουραμάνης, Ε.Χαϊνός (Επιστ.Επ.), *Εγκληματολογία: Διδασκαλία και έρευνα στην Ελλάδα*, Α.Σάκκουλας, τ. 22 της σειράς του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα-Κομοτηνή, 539-558.

Κουράκης Ν. (2008), "Έγκλημα και Εγκληματολογία μέσα από την προοπτική του 2020", στο *Νέοι, έγκλημα και κοινωνία*, τ.1, 20-23.

Οδηγός σπουδών του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της», ακαδ. έτος 2011-12, Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Πανούσης Γ., (2011), «Θέλουν πράγματι οι εγκληματολόγοι αυτόνομο Τμήμα Εγκληματολογίας και ανεξάρτητο Ινστιτούτο Αντεγκληματικής Πολιτικής;» στο Ν.Κουράκης, Χρ.Ζαραφωνίτου, Χρ.Τσουραμάνης, Ε.Χαϊνός (Επιστ.Επ.), *Εγκληματολογία: Διδασκαλία και έρευνα στην Ελλάδα*, Α.Σάκκουλας, τ. 22 της σειράς του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα-Κομοτηνή, 529-538.

Σπινέλλη Κ.Δ. και Μ. Κρανιδιώτη, (2011), «Ένας κώδικας δεοντολογίας για τους εγκληματολόγους», στο Ν.Κουράκης, Χρ.Ζαραφωνίτου, Χρ.Τσουραμάνης, Ε.Χαϊνός (Επιστ.Επ.), *Εγκληματολογία: Διδασκαλία και έρευνα στην Ελλάδα*, Α.Σάκκουλας, τ. 22 της σειράς του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα-Κομοτηνή, 583-597.

Φαρσεδάκης Ι., (2008), συνέντευξη στο: www.theartofcrime.gr, τ.8.

Φαρσεδάκης Ι., (1996), *Στοιχεία Εγκληματολογίας*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

<http://criminology.panteion.gr>

<http://The British Society of Criminology>

Postgraduate Studies in Criminology and their contribution in the professional career: The case of the MA Programme in Criminology of Panteion University

Christina Zarafonitou,

*Professor, Director of the MA programme «Contemporary Criminality and its
Confrontation» Department of Sociology, Panteion University*

Criminological studies have established strong progress in recent times. Their structure, however, can definitely be subject of organizational improvements and order enhancements. This same belief was also promoted by T. Peters in his article at the *International Annals of Criminology*¹, by referring particularly to the reflection on the teaching of Criminology, the interdisciplinarity, the research methodology and the methodology of the criminological intervention along with other issues of social and professional ethics.

In Greece², Criminology initiated as an object lesson since 1930. However, the major boost to the academic research and education of Criminology appeared recently through postgraduate studies. Nevertheless, the postgraduates' future career remains a challenge and towards this direction the writer –and Director of the MA of Criminology of Panteion University- was activated in order to evaluate this “contribution”. The main findings are summarized as follows:

The professional career of MA Criminology postgraduates of Panteion University, is generally positively affected, as more than half of the students without previous work experience attended the MA Criminology programme, have been successfully recruited after their graduation. Most of them are absorbed mainly in the public sector, namely the Ministry of Criminal Justice, the police, the academia and other public services.

The gender discrimination makes obvious the greater absorption of female graduates in the public sector and the corresponding superiority of men in the private sector. This image reflects, obviously, the overall employment situation in Greece in

-
1. T.Peters, «La S.I.C. face aux développements de la Criminologie comme discipline académique», *Annales Internationales de Criminologie*, v.47, 1/2, 2009, 117-121 (118).
 2. Ch.Zarafonitou, “Criminology as a discipline in modern Greece: Teaching, Research and Profession in Sette R. (ed.), *Cases on Technologies for Teaching Criminology and Victimology: Methodologies and Practices*, Hershey, PA (USA), IGI Global, 2009, 49-65.

all professional sectors, with women preferring - for many reasons – to work until recently in the “safe” public sector and men preferring to pursuit greater profits allowable within the career’s ‘risks’ of the private sector.

From the graduates’ viewpoints regarding the contribution of their acquired graduate degree in their professional career, resulted: an initial underlying frustration on one hand, which could be explained by the high unemployment of skilled scientists mainly in the field of social sciences and a clearly positive positioning towards the contribution of their postgraduate studies in their professional careers on the other hand.

It is true that the percentage of those who responded positively is high and if the percentages of the already employed and of those who did not seek a job because they chose to continue their studies are also added, then the rate reaches the 50%. This can only be estimated as a very worthwhile fact especially when taking into consideration the contemporary Greek reality.

Finally, the graduates themselves identify the positive contribution of their postgraduate studies in Criminology, towards their future job recruitment in two points: firstly, in the level of scientific expertise necessary for the subject of their work and secondly in the improvement of their salaries.

The general positive picture implied by the above mentioned factors, is further enhanced by the study of the forthcoming applications and the consistently high number of requests to participate in the enrolment exams (200-300 annually) for only 15 submissions per year. This reflects the attractiveness of the MA Criminology in Panteion University and the pursuit of the criminological expertise offered within the only purely criminological postgraduate programme.

The improvement of the teaching – both in structure and content- is an important prerequisite for the future job recruitment of criminologists. The role of the postgraduate studies have proved to be crucial in countries like Greece, *considering that this is the only way to acquire relevant skills* given the absence of the basic degree (BA) in Criminology or in any relevant disciplines.

**VII. Συμπεράσματα και Προτάσεις
του Διεθνούς Συνεδρίου**

**VII. Closing Remarks and Proposals
of the International Conference**

**«Το επάγγελμα του εγκληματολόγου σήμερα:
περιεχόμενο, προκλήσεις και προοπτικές»
Συμπεράσματα και Προτάσεις του Διεθνούς
Συνεδρίου**

Από τις εργασίες του Διεθνούς Συνεδρίου «Το επάγγελμα του εγκληματολόγου σήμερα: περιεχόμενο, προκλήσεις και προοπτικές», το οποίο διοργανώθηκε στις 21 & 22 Οκτωβρίου 2011 στο Πάντειο Πανεπιστήμιο από το **Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εγκληματολογίας «Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η Αντιμετώπισή της»** σε συνεργασία με το **Σύλλογο Ελλήνων Εγκληματολόγων Παντείου Πανεπιστημίου**, προέκυψαν οι εξής βασικές προτάσεις, που έγιναν ομοφώνως αποδεκτές από τους συνέδρους:

- 1. Δημιουργία Σχολής ή Τμήματος Εγκληματολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο**, όπου λειτουργεί επί 27 χρόνια Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Εγκληματολογίας και από το 2003 και εντεύθεν το μόνο αναγνωρισμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της» με αμιγώς εγκληματολογικό χαρακτήρα καθώς και ο μόνος αυτοτελής Τομέας Εγκληματολογίας στην Ελλάδα.
- 2. Ενίσχυση της εγκληματολογικής έρευνας**, στο πλαίσιο των πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων, με κρατική και ευρωπαϊκή χρηματοδότηση και δημιουργία Κέντρου - Ινστιτούτου Εγκληματολογικών Ερευνών, εθνικής εμβέλειας.
- 3. Δημιουργία και ενίσχυση επιμορφωτικών προγραμμάτων** δια βίου μάθησης εντός του Πανεπιστημίου, που θα απευθύνονται σε επαγγελματίες ή/ και πτυχιούχους κοινωνικών επιστημών, σε αντικείμενα που συνδέονται με τους κλάδους της επιστήμης της Εγκληματολογίας (επιμελητές ανηλίκων, επιμελητές κοινωνικής αρωγής, σωφρονιστικούς υπαλλήλους και διευθυντές φυλακών, στελέχη συμβουλευτικών κέντρων για την κακοποίηση παιδιών και γυναικών, στελέχη ΜΚΟ που δουλεύουν με θύματα και δράστες εγκληματικότητας κλπ).
- 4. Καθιέρωση αξιολογικών/εκτιμητικών ερευνών** των υπηρεσιών του Συστήματος Απονομής της Ποινικής δικαιοσύνης από ειδικευμένους πανεπιστημιακούς (ΠΜΣ Εγκληματολογίας) ή ερευνητικούς φορείς.
- 5. Συστηματοποίηση της καταγραφής εγκληματολογικών διατριβών** που εκπονούνται στα ελληνικά πανεπιστήμια μέσα από τη δημιουργία ενός **Κόμβου** στο πλαίσιο του ΠΜΣ Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

6. Εισαγωγή της διδασκαλίας της Εγκληματολογίας στο πρόγραμμα διδασκαλίας της **Εθνικής Σχολής Δικαστών**.
7. Συνεργασία με την ΕΛΣΤΑΤ για τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των **στατιστικών εγκληματικότητας και θυματοποίησης**.
8. Την κατά προτεραιότητα **πρόσληψη εγκληματολόγων σε σχετικές υπηρεσίες του υπουργείου δικαιοσύνης** (επιμελητές ανηλίκων, κοινωνικής αρωγής, σωφρονιστικά καταστήματα, υπηρεσίες πρόληψης, επανένταξης, εμπειρογνώμονες σε ποινικές δίκες κλπ), του **Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη** (Δ.Ε.Ε., χαρτογράφησης και ανάλυσης της εγκληματικότητας, Αντεγκληματικής πολιτικής κλπ), του **Υπουργείου Εσωτερικών** (Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Εγκληματικότητας/ Παραβατικότητας) και της **τοπικής αυτοδιοίκησης** σχετικούς με την πρόληψη της παραβατικότητας/μικροεγκληματικότητας κλπ.

Και τέλος έγινε αποδεκτή η πρόταση για

9. Κοινοποίηση προτάσεων και πορισμάτων συνεδρίου στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και στη Βουλή των Ελλήνων και για **έκδοση σχετικού με τις προαναφερθείσες προτάσεις Δελτίου Τύπου** για Κυριακάτικες εφημερίδες.

“The profession of criminologist today: content, challenges and prospects”

Conclusions and Proposals of the International Conference

From the works of the International Conference “*The profession of criminologist today: content, challenges and prospects*”, held on the 21st & 22nd October 2011 at the Panteion University, and organized by the **Programme of Postgraduate Studies “The Contemporary Criminality and its Confrontation”**, with the collaboration of the **Association of Greek Criminologists of Panteion University**, were derived the following main proposals, which were unanimously accepted by the participants:

- 1. Foundation of a School or Department of Criminology at the Panteion University**, where operates the Postgraduate Programme of Criminology for 27 years, and from 2003 and onwards the only recognised Programme of Postgraduate Studies “The contemporary criminality and its confrontation” with an inherently criminological character as well as the only independent Section of Criminology in Greece.
- 2. Reinforcement of the criminological research**, in the context of the universities and the research centres, with governmental and European funding and foundation of a Centre – Institute of Criminological Research, of a nationwide range.
- 3. Development and enhancement of training programmes** of lifelong learning in the University, which will be addressed to professionals or/and graduates of social sciences, on objects related to the science of Criminology (juvenile probation officers, probation officers, prison officers and prison directors, staff of counselling services for children and women’s abuse, staff of NGOs working with crime victims and criminals, etc.).
- 4. Establishment of evaluative/appraisal surveys** of the services of the Criminal Justice System by expert academics (MA of Criminology) or research institutions.
- 5. Systematic recording of criminological theses** elaborated in Greek universities through the development of a relevant **portal** in the context of the MA of Criminology of Panteion University.
- 6. Introduction of the teaching of Criminology** in the teaching programme of the **National School of Magistrates**.

7. Collaboration with EL.STAT. for the improvement and modernization of the **statistical data** on criminality and victimization.
8. On a priority, **recruitment of criminologists in relevant services of the Ministry of Justice** (juvenile probation officers, probation officers, prisons, prevention services, reintegration services, experts in criminal proceedings, etc.), the **Ministry of Citizen Protection** (Forensic Science Division, crime mapping and analysis, criminal policy, etc.), the **Ministry of Interior** (Local Crime Prevention Councils) and the **local government** related to the prevention of deviance/petty criminality, etc.

And finally it was accepted the proposal of the:

9. Notification of proposals and conclusions of the conference to the competent state authorities, the agencies of the local government as well as the Greek Parliament and **publication of a related to the aforementioned suggestions Press Release** in Sunday newspapers.

**VIII. Συνοπτική παρουσίαση
του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Η σύγχρονη εγκληματικότητα
και η αντιμετώπισή της»**

**VIII. Brief Presentation of the Programme
of Postgraduate Studies (MA) of Panteion
University "The Contemporary Criminality
and its Confrontation"**

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών “Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της”

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η Αντιμετώπισή της» λειτουργεί στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου ως επίσημα αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Παιδείας Μεταπτυχιακό, από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004, χρηματοδοτούμενο αρχικά από το ΕΠΕΑΕΚ Β' ΚΠΣ, και στη συνέχεια ως αναγνωρισμένο Μεταπτυχιακό του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Αποτελεί μετεξέλιξη του άτυπου Μεταπτυχιακού Σεμιναρίου Εγκληματολογικών Σπουδών που λειτούργησε με απόφαση της Συγκλήτου στον Τομέα Εγκληματολογίας από το 1984.

Η οργάνωση και η δομή του αποσκοπεί στην εξειδίκευση των φοιτητών σε ζητήματα σχετικά με τις σύγχρονες μορφές και διαστάσεις της εγκληματικότητας, την πρόληψη και την ευρύτερη αντιμετώπισή της, μέσα από την εξοικείωσή τους με την εγκληματολογική θεωρία και έρευνα, καθώς και με το σχεδιασμό και την εφαρμογή της αντεγκληματικής πολιτικής.

Προϋποθέσεις εισαγωγής

Στο πρόγραμμα εισάγονται 15 φοιτητές/τριες, πτυχιούχοι Τμημάτων Κοινωνικών Επιστημών καθώς και κάτοχοι τίτλων σπουδών συγγενούς γνωστικού αντικειμένου άλλων Τμημάτων Ελληνικών ΑΕΙ ή ισotίμων προς αυτά εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Όλοι οι υποψήφιοι υποβάλλονται σε γραπτές εξετάσεις το Σεπτέμβριο στις ακόλουθες γνωστικές περιοχές: α) Εγκληματολογική Θεωρία, β) Εμπειρική Εγκληματολογία, γ) Αντεγκληματική Πολιτική.

Πρόγραμμα Σπουδών

Το πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εγκληματολογίας αποσκοπεί στη μελέτη των κύριων μορφών εγκληματικότητας και της εξέλιξής τους στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και διεθνώς, στη διερεύνηση των παραγόντων και των διαδικασιών που το δημιουργούν, καθώς επίσης και στην ανάλυση των τάσεων της σύγχρονης αντεγκληματικής πολιτικής.

Η χρονική διάρκεια του προγράμματος ορίζεται σε τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα και οδηγεί στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) (επιπέδου Master ή DEA). Για την απόκτηση του ΜΔΕ θα πρέπει οι φοιτητές να προαχθούν σε όλα τα παρακάτω μαθήματα υποχρεωτικής παρακολούθησης και να υποστηρίξουν επιτυχώς τη διπλωματική τους εργασία.

Α' Εξάμηνο

1. Η σύγχρονη εγκληματικότητα, η αντιμετώπισή της και η Εγκληματολογία
2. Οργανωμένο έγκλημα, οικονομική εγκληματικότητα. Φαινομενολογία, μορφές, παράγοντες
3. Νέες τεχνολογίες και έγκλημα

Β' Εξάμηνο

1. Πόλη και εγκληματικότητα, αίσθημα ανασφάλειας και τιμωρητικότητα
2. Σύγχρονες διεθνείς τάσεις της αντεγκληματικής πολιτικής ιδιαίτερα στον ευρωπαϊκό χώρο και δικαιώματα του ανθρώπου
3. Πρόληψη της εγκληματικότητας: Στρατηγικές, προγράμματα, φορείς στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή

Γ' Εξάμηνο

1. Επιστημολογικά ζητήματα της Εγκληματολογίας
2. Μεθοδολογία της εγκληματολογικής έρευνας
3. Ο ρόλος του θύματος στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης και στη διαμόρφωση της αντεγκληματικής πολιτικής

Δ' Εξάμηνο

Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας

Άλλες επιστημονικές δραστηριότητες

Πέραν του πλούσιου διδακτικού κι ερευνητικού έργου των Διδασκόντων του ΠΜΣ «Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα και η Αντιμετώπισή της», ποικίλες άλλες επιστημονικές δραστηριότητες διοργανώνονται και πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της λειτουργίας του, όπως οι εκπαιδευτικές επισκέψεις σε φορείς και οργανισμούς εγκληματολογικού ενδιαφέροντος (π.χ. σωφρονιστικά καταστήματα, εγκληματολογικά εργαστήρια Ελληνικής

Αστυνομίας, κ.ά.), τα συνέδρια, ημερίδες, διαλέξεις εγκληματολογικού περιεχομένου, στα οποία συμμετέχουν επιφανείς εγκληματολόγοι από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Επιπρόσθετα, παρέχεται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές η δυνατότητα πραγματοποίησης μέρους των σπουδών τους σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, στη βάση των ισχυουσών συνεργασιών ανταλλαγής φοιτητών και διδασκόντων στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus.

Επαγγελματικές προοπτικές

Οι απόφοιτοι του ΠΜΣ έχουν τη δυνατότητα να απασχοληθούν ως εξειδικευμένοι επιστήμονες, ερευνητές και σύμβουλοι, ικανοί να στελεχώσουν τις κρατικές, δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες (Υπουργεία Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Εσωτερικών, Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης) και ειδικότερα αστυνομία, σωφρονιστικά καταστήματα, υπηρεσία επιμελητών ανηλίκων, υπηρεσία επιμελητών κοινωνικής αρωγής, διάφορες κοινωνικές υπηρεσίες (κράτους, δήμων, ιδιωτικών φορέων), τα Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας, τα κέντρα πρόληψης και αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού (αποφυλακιζομένων, (απ)εξαρτημένων, μεταναστών, αστέγων, ανέργων, κλπ) ή θυμάτων εγκληματικότητας (κακοποιημένες γυναίκες, παιδιά κλπ), καθώς και παρεμφερείς κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς.

Διοίκηση

Διευθύντρια: Καθηγήτρια Χριστίνα Ζαραφωνίτου

Συντονιστική Επιτροπή: Καθηγ. Χριστίνα Ζαραφωνίτου, Καθηγ. Αντώνης Μαγγανάς, Αν.Καθηγ. Γεώργιος Νικολόπουλος

Γραμματεία

Κτίριο Κεντρικής Διοίκησης

Συγγρού 136, Καλλιθέα 176 71

Τηλ. & Fax +210 920 14 58

Email: criminology@panteion.gr

Πληροφορίες: www.criminology.panteion.gr

Programme of Postgraduate Studies (MA) "The contemporary criminality and its confrontation"

The Post-graduate Programme (MA) "The contemporary criminality and its confrontation" of the Department of Sociology was established in 2003 in the framework of B' CSF, following the informal postgraduate seminar held in the Section of Criminology since 1984.

The Post-graduate Studies last two years and award a Master Degree, officially recognised by the State, under the aforementioned title.

The organisation and the structure of the Post-graduate Programme leads to the development of particular interests for the students as well as to their specialization on issues related to contemporary criminality, its prevention and its wider confrontation, seen as subjects of empirical research and critical consideration as well as of design and implementation of effective criminal policies.

Aims

The general aim of the Post-graduate Programme is the training and the specialisation of post-graduate students in the importance of studying and recording contemporary criminality and its confrontation as well as their familiarization with the theoretical corpus and the research methodology in this field. In this context, it contributes to the development of knowledge related to issues of criminal policy, as approached on international level and according to Human Rights, as declared by the Greek state, the European Union, the international organizations and as foreseen by the Constitution, the international Conventions and law. The Programme consists an integrated action for the development of post-graduate studies on the social problems evoked by the qualitative and quantitative changes of criminality, since it combines a multilevel intervention in several fields of scientific, social and political life.

Courses

Post-graduate students have the opportunity to participate in the research projects and the teaching activities of the Post-graduate Programme. The attendance of classes is compulsory.

First Semester

1. Contemporary criminality, its confrontation and Criminology
2. Organized crime, economic criminality. Phenomenology, types, factors
3. New technologies and crime

Second Semester

1. City and criminality, feeling of unsafety and punitiveness
2. Modern international trends of criminal policy, particularly in the European area and human rights
3. Prevention of criminality: Strategies, programmes, agencies in Greece and in the European Union

Third Semester

1. Epistemological issues of Criminology
2. Methodology of criminological research
3. Victim's role in the criminal justice and in the design of criminal policy

Fourth Semester

Dissertation.

To obtain the Master Degree all students should pass successfully the examination of all courses as well as their dissertation to be successfully evaluated.

Other Scientific Activities

Apart from the rich teaching and research activity of the teaching staff of the Post-graduate Programme, a wide range of other scientific activities are held under its operation. Indicative examples are educational visits to agencies of criminological character (e.g. prisons, forensic laboratory of the Hellenic Police etc.), conferences, lectures, workshops, seminars of criminological interest with the participation of prominent scientists and practitioners from Greece and other countries as well as with the active participation of the teaching staff and the students.

Additionally, the accomplishment of part of the post-graduate studies is possible in foreign Universities on the basis of the relevant collaborations of Panteion University and under the decision of the Steering Committee of the Programme. Currently, the

collaborations of particular criminological interest via the LLP/Erasmus Programme include Nottingham Trent University (UK) and University of Lausanne (Switzerland).

Career Prospects

The post-graduates of the Programme are qualified to be recruited in public and private services as researchers as well as in the Social Welfare Service, the Juvenile Probation Service, several social services (of the state, of the municipalities, of the private sector), several Ministries (of Justice, Transparency and Human Rights, of Citizen Protection, of the Interior etc.), Local Crime Prevention Councils, prisons, several services of prevention centers related to social exclusion of certain social groups (ex-prisoners, drug addicts, immigrants, homeless, unemployed) or crime victims (abused women and children etc.) and victimisation in general.

Therefore, the scientists specialized via the Post-graduate Programme are capable of making propositions of intervention and confrontation of phenomena related to contemporary criminality and criminal policy.

ISBN: 978-960-272-993-9

14108